

MUZEUL NAȚIONAL AL AVIAȚIEI

Inaugurarea primei expoziții a muzeului în corturi de campanie la 17 iunie 2003.

Inițiativa privind înființarea unui muzeu al aviației a aparținut Ligii Naționale Aeriene, fiind localizată în timp în anii de după Primul Război Mondial. Au urmat alte inițiative, între care cea susținută de către savantul Nicolae Iorga, din păcate, nefinalizate. A apărut fenomenul bizar prin care, deseori, personalități ale vieții politice și social-culturale românești aduceau în prim plan, în relațiile internaționale, pionierii aeronauticii mondiale precum Traian Vuia, Henri Coandă, Aurel Vlaicu, Henri August, prințul George Valentin Bibescu, fără ca activitatea acestora să fie reliefată și în cadrul unui muzeu național de profil.

Locația muzeului din vecinătatea Aeroportului Internațional Aurel Vlaicu. În plan apropiat, avionul de luptă La 9

Abia la 1981, prin Ordinul Marelui Stat Major nr. C.L. 00554 (1 iunie) s-a constituit un nucleu al Muzeului Aviației Române ce aparținea de Școala Militară de Ofițeri de Aviație „Aurel Vlaicu”.

În 1986 nucleul format din doi ofițeri și un maestru militar a fost trecut în subordinea Bazei 333 Reparații cu sediul în București-Otopeni (Ordin nr.B3/00509 din 18 iunie). Rolul acestui nucleu a fost de a identifica și recupera patrimoniul istoric și tehnic aeronautic existent pe teritoriul României. Concomitent cu această activitate, factorii de conducere din Comandamentul Aviației Militare au făcut eforturi pentru obținerea unor spații adecvate destinate amenajării muzeului propriu-zis. În primele luni ale anului 1990, s-au inițiat procedurile pentru înființarea Muzeului Național al Aviației, fiind elaborată Hotărârea Guvernului României cu nr. 197 din 2 martie. Acest document avea să consfințească existența de jure a instituției ce urma să susțină prin forme specifice de manifestare și să promoveze valorile perene ale aeronauticii române.

Activitatea celor 14 angajați ai muzeului a început într-un birou în cadrul compartimentului Pregătire de Luptă din Comandamentul Aviației Militare. Ulterior, s-a asigurat un spațiu în incinta

Bazei Aeriene de la Otopeni. Conducerea instituției a elaborat o strategie de dezvoltare pe termen mediu și lung ce continua, la un nivel superior, munca fostului colectiv al nucleului Muzeului Aviației.

Instantaneu dintr-una din sălile expoziționale ale muzeului din locația Pipera în ziua inaugurării

La trei ani de la înființare, la 17 iunie, s-a organizat prima expoziție permanentă deschisă publicului, ineditul acesteia constând în faptul că totul era organizat în cinci corturi de campanie. Efectul imediat al acestei acțiuni: un nou sediu al muzeului într-o mică clădire din vecinătatea Aeroportului Internațional Aurel Vlaicu - Băneasa. Noul spațiu a fost amenajat, fiind inaugurat în prezența ministrului Apărării Naționale la 20 iulie 1995. Un an mai târziu, s-a deschis pentru public secția Istoria Rachetelor și Cercetării Spațiale Hermann Oberth, secție ce funcționează în Municipiul Mediaș. La 1997, Muzeul Național al Aviației a primit aprobarea și s-a extins în zona monumentului ridicat în amintirea companiei internaționale de Navigație Aeriană Franco-Română.

Necesitatea unor spații expoziționale mai mari a făcut ca muzeul să suporte o nouă dislocare. Au urmat luni de trudă; idei, planuri, programe de lucru. Patrimoniul se îmbogățește pe zi ce trecea: au fost recuperate o parte din zestrea tehnică a inginerilor Aurel Vlaicu, Henri Coandă, Henri August, Gheorghe Marinescu, Gheorghe Negrescu, documente ce au aparținut aerostierului Eugeniu Asachi, nepot al cărturarului Gheorghe Asachi, pionier al aeronauticii române care, la 1905, împreună cu prințul George Valentin Bibescu, puneau bazele primului aeroclub din țară dotat cu balonul botezat România. Donațiile au îmbogățit zestrea istorică a unor eroi din cele două războaie mondiale, a Smarandei Brăescu, campioana mondială la saltul cu parașuta din perioada interbelică, a lui Alexandru Papană, celebrul acrobat aerian....

La începutul lunii martie 2000, cu ocazia aniversării a 10 ani de la înființare, instituția și-a redeschis porțile pentru public în locația fostei Mari Unități de aviație de la Otopeni. Ceremonia a fost onorată de prezența șefului Statului Major al Forțelor Aeriene și a secretarului de stat în Ministerul Transporturilor pentru probleme de aviație. Au trecut cinci ani de la eveniment, perioadă de timp în care acumulările cantitative au făcut ca nici spațiul de la Otopeni să nu mai fie corespunzător. S-a îmbogățit patrimoniul cu documente și obiecte aparținând pionierilor epocii reactive, s-a adăugat zestrea tehnică a inginerului Radu Manicaticide, celebrul proiectant și constructor de avioane din România, a inginerilor Vladimir Novîțchi și Elie Carafoli, zestrea istorică a întreprinderii Romaero, a companiei aeriene Tarom...

Vizita regelui Mihai I la Muzeul Național al Aviației în locația de la Pipera

Locația în care funcționează în prezent muzeul este legată de existența uneia din cele mai vechi baze aeriene din România, una dintre primele din sud-estul Europei. Pipera a fost, indiscutabil, leagănul aviației militare române, de existența acestei locații legându-se funcționarea primei școli de meseriași pentru aeronautică (1920), primele experiențe cu avionul de luptă IAR CV 11, intrarea în înzestrarea Forțelor Aeriene Române a primelor elicoptere, realizarea primei stații de radiolocație, START 1. În acest context, având în vedere că parte din vechea infrastructură s-a păstrat, alegerea locației s-a dovedit ca fiind un act decizional fericit.

Cu un efort ieșit din comun, în numai patru luni de zile, colectivul muzeului a reușit să amenajeze unul din hangare drept expoziție permanentă. Inaugurarea acestui segment a coincis cu aniversarea Centenarului Zborului lui Traian Vuia, evenimentul fiind onorat de prezența ministrului Apărării Naționale și a altor demnitari civili și militari.

În 2007 s-a deschis pentru public al doilea segment cuprinzând evoluția aviației române în perioada 1959-1970. Trebuie subliniat faptul că eforturile financiare ale Statului Major al Forțelor Aeriene, respectiv, ale Ministerului Apărării Naționale au fost modeste, conducerea muzeului reușind să identifice și să exploateze numeroase surse extrabugetare. În 2008, având la bază o idee originală a directorului muzeului, s-a realizat legătura dintre cele două expoziții de bază. A urmat amenajarea parcului de Tehnică de Forțe Aeriene și cel de-al treilea segment cuprinzând istoria aviației în intervalul de timp 1971-1989. În decursul celor 25 de ani de existență, trecând peste greutatea determinată de lipsa de fonduri, de spații adecvate, de personal, Muzeul Național al Aviației a reușit să se impună pe plan intern și internațional drept o instituție reprezentativă pentru apariția și evoluția fenomenului aeronautic, valorile pe care le promovează fiind recunoscute între granițele României cât și în afara acestora.

Parcurgerea ritmică a planurilor anuale de cercetare științifică a condus la elaborarea și publicarea a mai multor articole, studii și lucrări din domeniu (Valeriu Avram, Ana-Maria Gușă, Paul Sandachi: „Contribuții românești la dezvoltarea aeronauticii, la sfârșitul sec. al XIX-lea și începutul sec. XX”, Editura Europa Nova, București, 2000; general Iosif Rus, căpitan-comandor Paul Sandachi: „Traian Vuia și avioanele sale profetice”, Muzeul Aviației, București, 2001; Paul Sandachi, Dan Hadârcă: „Prințul George Valentin Bibescu. Biografia unui călător”, Editura Vivaldi, București, 2005; Valeriu Avram: „Istoria Aeronauticii Militare Române 1910-1916”, Editura Tiparg, Pitești, 2003; Valeriu Avram: „Zburătorii României Mari”, Editura Alpha MDN, Buzău, 2007; Valeriu Avram, Sorin Turturică: „Teleormanul și aeronautica. În vremuri de război”, Editura Tipoalex, Alexandria, 2008; Paul Sandachi:

„Aviația de luptă reactivă în România”, Editura Regina din Arcadia, București, 2001; general Aurel Niculescu, Sorin Turturică: „Pe aviatori lasă-i să zboare”, Editura Anima, București, 2008).

Plecând de la nivelul atins în pregătire și de la valoarea patrimoniului acumulat, s-au putut organiza mai multe expoziții internaționale:

- „Colaborarea româno-franceză din domeniul aeronauticii” (Franța, Centrul Cultural Român din Paris, 2002);
- Participarea cu expoziția „Romanian Wings” la manifestările organizate cu ocazia centenarului

zborului fraților Wright (Statele Unite, Dayton, Ohio, 2003);

- „Traian Vuia și aeroplanele sale profetice” (Franța, Centrul Cultural Român din Paris, 2006);
- Organizarea sărbătoririi Zilei Aviației Române în taberele militarilor români din Afganistan (Kabul și Kandahar, 17 iunie 2006);
- „Aripi Românești” (Ungaria, Muzeul Transporturilor din Budapesta, 2007).

Între activitățile cu un grad ridicat de complexitate se numără participarea cu expoziții statice de tehnică la spectacolele aviatice RoIAS 2001 și 2006, dar și la demonstrația aeriană „Magie pe cer” - 2007. Muzeul Național al Aviației a fost prezent la: Expoziția națională „Inventica 2008”, Milfest, edițiile din 2007 și 2008, Salonul Auto 4x4 (2005). Instituția a susținut acțiunile Retro Automobil Clubul Român, păstrător și continuator al tradițiilor Automobilclubul Român, înființat la 1905.

În decursul anilor, având la bază protocoale încheiate cu instituțiile aparținând Ministerului Educației sau ale administrației județene și locale din diferite zone ale României, s-au desfășurat activități ce au vizat formarea unor convingeri la nivelul tineretului, care să determine atitudini responsabile privind istoria națională în general și istoria aeronauticii în mod deosebit. De asemenea, a existat și există o colaborare permanentă cu instituții de cultură similare, din țară și din străinătate, ce are ca finalitate schimbul de experiență privind rolul actual și locul muzeului în cadrul societății contemporane, în condițiile exploziei informaționale și a apariției muzeelor virtuale.

Comandor r. PAUL SANDACHI,

*fost director al Muzeului Național al Aviației
în perioada 1991-2009*

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*